

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

Disc. XIV. Quàm optimè, sapit Sapientissima. Aristoteles docet Sapientiam esse virtutem, quæ, quod malum est, vitat, ac agit quod bonum est; Ast B. V. Maria quod mali umbram sapit, nescit, non tam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

DISCURSUS XIV.

Declinabat à malo, & faciebat bonum prudentissima Virgo Maria.

Exordium.

Sapientia Filiam Prudentiam definit Princeps Philosophorum Aristoteles lib. 6. Ethic. cap. 5. dicens: *Prudentia est virtus, qua malum reprobat, & bonum eligit.* Virtute hac mundo præluxit Virgo Dei Genetrix Maria, malum enim, quod proprie peccatum est, adeo fortis reprobavit mulier, ut ne vel levissimam etiam venialis peccati maculam voluerit contaminari. Bonum vero non solum, sed & optimum elegit, Deum ipsum scilicet, qui prælegit eam, ut proinde æterna Veritas de illa dixerit. Luca. 10. cap. *Mariam optimam partem elegit, qua non auferetur ab ea.* Veritatem

SS. Patres.

hanc sententiis sanctorum Patrum confirmemus, *Simplius fatenatum est, quod Beata Virgo nullum actuale peccatum commisit, nec mortale, nec veniale.* Angelicè docet S. Thomas de

S. Thomas de Aquino.

Aquino. 3. part. quæst. 27. art. 4. in Corp. *Sole perhibetur sancta, qua profundissimum divina sapientia, ultra quam creatura*

S. Bernardus.

est, penetravit abyssum. scribit S. Bernardus. Sign. Magn. *Beata Virgo sanctificata fuit, conformiter filio suo, non tantum ad omnipotentiam ad peccatum, sed etiam quantum ad impossibilitatem labendi in aliquod peccatum.* seraphicè loquitur S. Bonaventura, in 3. sentent. dist. 3. part. 1. art. 2. quæst. 2. *Inde enim scimus, quod ei plus gratia collatum fuerit, ad vincendum quam ex parte peccatum, qua concipere, ac parere meruit eum, quod constat nullum habuisse peccatum.* colligit magnum Ecclesiasten Augustinus, lib. de natura & gratia. cap. 36. *Temerarium est, in Mariam Virginem, propter Filium, ponere culpam aliquam vel peccatum.* tueretur B. Virginem. S. Cyrillus Alexandrinus, lib. contra Nestorium. *Beata Virgo Maria, non solum in*

S. Bonaventura.

gratia

S. Augustinus.

S. Cyrillus Alexandrinus.

gratia consummata, verum etiam in omni bono, & dono, quod acceperat, confirmata. concludit Richardus. de S. Victore. lib. 2. de Emmanuel. cap. 30. Donum igitur Spiritus S. ab eâ efflagitemus, ut sapientiam, ac prudentiam Virginis, doctis Conceptibus elucidemus.

Richardus
de S. Vict.

CONCEPTUS I.

Generoso animo terrena ac transitoria contempnit Virgo Beatissima, ac totam spem suam in solis cœlestibus collocavit, & per hoc tantum promeruit, ut corpore & animâ assumeretur in cœlum, quæ quamvis mole corporis tenebatur in terris, spiritualem tamen vitam agens, mente conversabatur in cœlis. Sic de illâ scribit S. Joannes Damascenus. hom. 2. de Assumpt. B. V. *Maria in gremio terra sepulta non est, sed corpore & animâ in cœlos assumpta, qua in terris terrena non sapuit, sed cœlestibus desiderii cogitatione in cœlo fixa delituit.* Quam instar virgæ egredientem de radice Jesse vidit in spiritu suo propheta Isaias. cap. 11. dicens: *Egredietur Virga de radice Jesse.* Cur virgæ Virginem Propheta comparat? Virga non descendit in terram, sed cœlum versus ascendit, ita quidem, ut quamvis ventus fortior, violentè virgam inclinet, ipsa tamen denuò in altum se erigat: Pari modo cor generosissimum, mens piissima, ac devotissima cogitatio B. M. V. non ad terrena ac transitoria se inclinavit, sed ad cœlestia tantummodò se ad instar virgæ erexit, quò etiam felicissimè regnatura assumpta est, cui verissimè accinit regius Psalter: *Virga directionis, virga regni tui,* illius nimirum regni, in quo æternum Beata possidet optimum illud, quod sibi elegit Maria. Patrociniatur Conceptui huic S. Antoninus. part. 4. tit. 15. cap. 24. §. 4. *Dicitur autem Beata Maria virga, quia semper recta fuit, nunquam inclinata ad terrena, sed semper recta ad cœlum.* Dicat nunc prudentem Virginem Philosophus, *qua bonum eligit: ego interim, quæ optimum elegit, Mariam Virginem prudentissimam appellabo.*

Confirmatio, seu Deductio.

CONCEPTUS II.

Inter prudentiæ indicia non minimum est modestia linguæ, per multiloquium enim facile Deus offenditur, aut proximus, & peccatur; prudentis igitur est, multa audire, & pauca loqui. Ita docet sapientissimus Regum Salomon in libro Proverbiorum suorum, cap. 19. *in multiloquio*, inquit, *non deris peccatum, qui autem moderatur labia sua, prudentissimus est*, quasi diceret; frænum linguæ imponere, sermonem temperare, verbis parcere, & silentio assuescere, signa sunt non exiguæ in homine latentis prudentiæ. Quid dicemus de Virgine? An illa fors loquax fuit, ad aliarum quàm maximè faminarum imitationem? Absit. Nam ut S. Bernardus serm. super Sign. Magn. observat, apud omnes quatuor Evangelistas non nisi quater locuta fuisse reperitur. Primâ vice cum changelo Gabriele, Luca, 1. cap. Secundâ cum Elisabeth. Tertîâ cum Christo invento in templo, Joan. 2. cap. Quartâ dem quartâ vice in nuptiis Canâ Galilææ, Luca, 2. cap. Et quid etiam locuta est, verba modestiæ erant, verba edificatiõnis. Bernardum audiamus: *Pudibunda fuit Maria, ex Evangelio id probamus, ubi enim aliquando loquax, ubi presumptiva fuisse videtur? foris stabat querens loqui filio, nec materis auctoritate, aut sermonem interrupit, aut in habitationem intravit, in quâ filius loquebatur, in omni denig. textu Evangeliorum, non nisi quater Maria loquens auditur.* Addit Bernardus de Bustis, in Mariali part. 2. serm. 5. pag. 7. *Omnia verba Mariae fuerunt sancta, & edificatoria: unde eam loqui audientes, poterant ei dicere, quod postea filio eius dictum est. Joan. 6. cap. Verba vitæ æterna habes.* Ergo Mariam, quam linguæ impolita frænum, pepercisse verbis, sermonem temperasse, silentio assueviffe intellexisti, Salomonico axiomate, Virgine prudentissimam venerare, tuisque vicissim labiis, prudenter moderari addisce.

CONCEPTUS III.

Honorificum *mulieris prudentissima* titulum scriptura Abigail dedit. *Mulier illa prudentissima*, 1. Reg. 25. cap. Quid tam laudabile fecit Abigail, aut quâ virtute, mulier prudentissima nuncupari merebatur? Humilis erat, & obsequiosa, humilis, dum se ancillam David dicebat. *Ecce famula tua sit in ancillam*. Obsequiosa, dum panes mundissimos præsentavit, quibus cor David lucrata, iram regiam placavit, ultionem à suis avertit, ipsumque regem mansuetum reddidit dicentem sibi: *Benedictum eloquium tuum, & benedicta tu, que prohibuisti, ne irem hodie ad sanguinem, & ulciscerer me manu mea*. Ergo humili obsequio provida Abigail, prudentissimæ mulieris nomen sibi vendicavit. Longè profundiori humilitate Maria Virgo, Matrem Deise fore intelligens, non nisi ancillam Domini sese nominavit, ac dixit: *Ecce ancilla Domini*. Lucæ. 1. cap. Mundissimum panem cæli Christum Jesum, Patri cælesti in templo Hierosolymitano Maria obtulit, eoque iram divinam placavit, ultionem æternam à nobis avertit, Deumque ipsum misericordem generi humano providissima reddidit. Conceptus hic est S. Bonaventuræ. in spec. B. V. lect. 14. *Sicut Abigail Dominam nostram, sic David Dominum nostrum signat; David autem offensus est stulto Nabal, quando Dominus offensus est homini impio; David Nabal stulto, per Abigail placatur, quando Dominus impio per Mariam reconciliatur; Abigail placavit David verbis, & muneribus, Maria placat Dominum precibus, & meritis; Abigail ultionem temporalem, Maria verò æternalem convertit, dum illa humanum, ista verò divinum gladium avertit. Quanto igitur majus erat beneficium, providentiâ, & obsequio Virginis nobis collatum, quanto profundior ejus humilitas, tanto meliori præ Abigail jure nominari debet Maria Virgo prudentissima.*

CONCEPTUS IV.

Creationem primi hominis specialiter laudat Salomon, nec non hominem ipsum rectum invenisse confitetur. *Inveni quod Deus feceris hominem rectum.* inquit Eccles. 7. cap. Quisnam aliud est esse rectum, quam esse perfectum? primusque Adam in statu innocentiae, sapientissimi regis testimonio omni donorum caelestium ac virtutum genere perfectus erit, inter quas procul dubio etiam prudentia quam maxime numeratur, quam tum laudabiliter monstravit, cum vivente omnia suis nominibus appellavit. *Omne enim, quod vivit Adam anima viventis, ipsum est nomen ejus: appellavitq. Adam nominibus suis cuncta animantia, & universa volatilia caeli, & omnes bestias terrae.* Gen. 2. cap. Prudentia hanc suam tam diu polluit, quamdiu innocentiam conservavit, quam primo peccatum una cum prudentia ac reliquis virtutibus malitiae deperdidit, canente Psalmista. *Homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.* Psal. 48. *Quod vel paucis mortalium constatuisse latum, fas certe non est, suspicari, tantae Virgini esse negatum.* asserit S. Bernardus, ep. 174. ad Concept. lugdun. Si ergo Adam in creatione mundi, gratia, innocentia, & omni virtutum genere praeditus, a sapiente laudari dignus fuit, antequam cum innocentia ac reliquis virtutibus prudentiam deperdidisset, jumentis insipientibus similis factus; multo magis in reformatione mundi, Maria Virgo ob innocentiam vitae, quam cum omni virtutum genere sociatam mundo non solum intulit, sed etiam ab omni peccato tam originali, quam actuali, tam mortali, quam veniali, ad finem usque illaetam conservavit, ab omni creatura laudibus in caelum tolli, & praecunctis prudentissima Virgo recognosci digna censebitur. Unde S. Thomas de villa nova, Conc. 3. de Nat. B. V. *Sicut in creatione mundi, in homine collecta est omnis creatura, ideo microcosmus; in reformatione mundi, in Virgine collecta est omnis Ecclesia,*

Sanctorum perfectio, unde microcosmus Ecclesia dici potest. Dicat proinde univèrsa cum Salomone Ecclesia: *Inveni in Maria, quod fecerit Deus hominem rectum.* Id est, innocentiam vitæ, morum honestate, ac prudentiam perfectum, uno verbo, sapientissimi regis eloquio, Virginem prudentissimam.

CONCEPTUS V.

Primum & principale donum Spiritus Sancti, sapientia est, teste Apostolo 1. ad Corinth. 12. *Unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem, alii quidem per Spiritum datur sermo sapientia, alii autem sermo scientia secundum eundem Spiritum, alteri fides in eodem Spiritu, alii gratia sanctorum in uno Spiritu, alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio Spirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio sermonum: hæc autem omnia operatur unus atque idem Spiritus dividens singulis, prout vult.* Enumerat ergo Apostolus dona Spiritus S. & interea primum locum sermoni sapientia attribuit. Ab hac primariam gratiam, Spiritum Sapientia appellat Sapiens. *Veni in me Spiritus Sapientia.* Sap. 7. cap. Et ipsa incarnata Patris sapientia, Spiritum S. promittens, à doctrinam veritatis, per quam quis sapiens redditur, Spiritum veritatis cognominat. *Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Joan. 16. cap. En quam proprium ac principale donum Spiritus S. sit donum sapientia. In Mariam Virginem, quam Angelus gratiam plenam salutaverat, *Spiritus S. supervenit, & virtus Altissimi obumbravit eam.* Lucæ. 1. cap. Et primo, ac principali dono sapientia plenam non esse quis credat? Loquatur S. Athanasius, serm. de Deipara V. *Spiritus S. in Virginitatem descendit cum omnibus suis essentialibus virtutibus, quæ illi per rationem divini principatus adsunt, imbuens eam gratiam, ut in omnibus esset gratiosa, atque idcirco gratia plena cognominata est, eò quòd ab impletione Spiritus S. omnibus gratis abundaret, & virtute Altissimi obumbraretur.* Clarius adhuc S. Thomas de

de villā novā. conc. 3. de Nat. B. V. *in illā donum sapientia, caritas, & intellectus, donum pietatis, & fortitudinis, & cetera dona Spiritus.* Si jam juxta Salomonis eloquium non nisi in corde prudentis requiescit sapientia; Proverb. 14. cap. ea utique, quæ dono supervenientis Spiritus S. plena erat, in cuius corde incarnata Patris sapientia novem mensibus requievit, dicenda erit Virgo prudentissima.

CONCEPTUS VI.

Ex illis decem Virginibus, quibus Dominus regnum celorum comparavit. Matth. 25. cap. illæ quinque dicuntur prudentes, quæ oleum in vasis suis conservaverunt, quò lampades earum non extinguerentur. *Quinq. factæ accepti lampadibus non sumpserunt oleum secum; prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus.* Quid per oleum significari creditis? Læticiam intelligit regius Psaltes de Mariâ Virgine canens Psal. 44. *Unxit te Deus, Deus tuus, oleo læticiæ, pro consortibus tuis.* Glossa autem interlinearis pro oleo læticiæ legitur plenitudine gratiæ. Indicans Virginem Deiparam præ aliis Virginibus plenitudine gratiæ superfusam fuisse. Lampadem inextinguibilem, Dei Matrem vocat S. Cyrillus Episcopus Alexandrinus Hom. contra Nestorium. *In lampas inextinguibilis.* Oleum enim gratiæ, quam Virgo in Conceptione contulit, abstinendo ab omni peccato conservavit, & ideo hæc virtutibus ornatissima lampas extingui non potuit. Prudentes dicuntur Virgines, quæ oleum in vasis suis conservaverunt; nos Mariam, quæ seipsam ab omni peccato illæsam conservavit, Virginem Virginum prudentissimam deprecabimur.

Epilogus,

Sapientissimam Advocatam, quæ nobis veniam peccatorum obtinet, & gratiam, nominat Beatissimam Virginem B. Albertus Magnus. in Bibl. Maria. lib. Proph. Jerem. num. 9. Sicut enim ante judicem stant advocati, causam recitant agentes, sic stetit Dei Mater juxta crucem Filii sui, in conspectu

pore mortis suæ, nunc autem assistit à dextris ejus in cœlis, ut loqueretur pro nobis bonum, & avertat indignationem suam à nobis. Salutari itaque consilio S. Bernardini Senensis. ser. 3. de nomine Mariæ. art. 3. cap. 4. pro salute nostrâ acquiescimus. Oremus igitur dilectissimi fratres, Dominam nostram Virginem benedictam, ut qua Mater esse meruit judicis seculorum, pro reatibus nostris, Filio satisfaciat Advocata sapientissima. Amen.

Quis non prudentem se predicet, & sapientem,
Qua bona corde fovet, & mala longè moves,
Provida Virgo, bonum, rogo, mittas à Patre donum,
Ut mala condonet JESUS, in ore sonet.

DISCURSUS XV.

Beata Maria Virgo omni honore est dignissima.

Universalem de notitiâ Angelorum de rebus futuris regulam ponit Doctor Angelicus S. Thomas de Aquino. 1. part. quæst. 57. art. 1. ad 1. & 3. *Quidquid Prophetæ cognoverunt de mysterio gratia per revelationem divinam, multò excellentius est Angelis revelatum.* Ex quâ regulâ facillè deduci potest, quòd si primarium gratiæ mysterium Incarnationis, per revelationem divinam, Prophetæ cognoverunt, de quæ eo per multas figuras, quasi per speculum, & in ænigmate prophetaverunt, id ipsum etiam Incarnationis mysterium, multò excellentius Angelis sit revelatum, Deo igitur revelante, creationem Angelorum, tam Verbi incarnandi, quàm futuræ Dei Matris, plena notitia est subsecuta, unde quem admodum Christum, verum ipsorum Dominum ac Regem Angeli adoraverunt, sic quoque Mariam Virginem Filii Dei Matrem futuram prænoscentes, cœli terræque

Exordium.